

Epistolari

Un exemple de col·laboració entre diferents institucions per afavorir la divulgació científica en català: el llibre *Els misteris del sistema immunitari*

La immunologia i el funcionament del sistema immunitari, tot i ser cabdals per entendre com actua el cos humà davant les infeccions, no gaudeixen de gaire plataformes divulgatives que els apropin a la societat en general. És per això que l'any 2010 la Fundació Dr. Antoni Esteve, en col·laboració amb la Societat Catalana d'Immunologia (SCI) i l'European Federation of Immunological Societies (EFIS), va publicar *Els misteris del sistema immunitari*. Com protegeix el nostre cos¹. Si bé *Annals de Medicina* ja va descriure les característiques d'aquest llibre en una ressenya recent², ens agradaria incidir en com es va divulgar la versió catalana del llibre original, ja que ens enorgullim que hagi estat la primera traducció publicada després de la versió anglesa.

La SCI i la Fundació Dr. Antoni Esteve van acceptar el repte de traduir el llibre al català tal com establia l'EFIS³, és a dir, com un projecte sense ànim de lucre —tant a nivell individual com institucional—, procurant la seva màxima divulgació i amb el compromís d'una distribució gratuïta.

La divulgació del llibre s'inaugurà amb un acte de presentació a Barcelona que va comptar amb un parlament⁴ del Dr. Joaquim Ramis i la presència del Dr. Josep Esteve. A l'acte hi van assistir més de 70 persones de diferents perfils professionals, sobretot relacionades amb l'àmbit de l'ensenyament. En primer lloc, es va divulgar el llibre a través dels webs de la SCI i de la Fundació Dr. Antoni Esteve i mitjançant correus electrònics. En segon lloc, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària, va informar a tots els seus centres públics i concertats de l'ofertament gratuït del llibre als que el sol·licitessin. I, finalment, gràcies a les quatre diputacions de Catalunya, el llibre també es va oferir a tota la xarxa de biblioteques municipals catalanes. Aquesta divulgació inicial es va completar a través d'altres iniciatives com, per exemple, l'organització de cafès científics, cursos de formació i jornades divulgatives, que es van dur a terme amb la col·laboració de diverses institucions i que van atreure a més de 700 persones com a públic.

Totes aquestes accions es van correspondre amb un gran nombre de sol·licituds d'exemplars del llibre i, en poc

temps, va ser necessària una reimpressió. Fins aquest moment s'han enviat més de 2.900 llibres, majoritàriament (el 70%) a escoles i biblioteques catalanes. A més a més, el llibre ha originat una gran expectació i s'ha referenciat de manera directa o indirecta a través d'almenys una quinzena de publicacions, tant impreses com en línia⁵.

Si bé la Fundació Dr. Antoni Esteve, la SCI i l'EFIS han estat els principals protagonistes per assolir la traducció al català d'aquest llibre, l'èxit del projecte no hauria estat possible sense la participació de múltiples institucions durant totes les seves fases (vegeu el llistat detallat a la referència⁵).

Estem convençuts que amb aquest llibre s'ha contribuït a la divulgació de la ciència i, en particular, a donar a conèixer la immunologia. Si bé la difusió inicial es va orientar cap als més joves, de ben segur que també ha arribat a la població general catalana. Aquest tipus d'iniciatives, sense ànim de lucre i amb una important dedicació altruista per part de les persones i les institucions participants, pot servir d'exemple per a possibles futurs projectes de divulgació científica. Després de certs entrebancs inicials⁶, en aquest moment ja podem anunciar que s'està treballant en la traducció al castellà gràcies a la col·laboració de la Sociedad Española de Inmunología.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Societat Japonesa d'Immunologia. *Els misteris del sistema immunitari*. Barcelona: European Federation of Immunological Societies; 2009. Disponible a: <http://www.esteve.org>
2. Juan M. *Els misteris del sistema immunitari... o com difondre la immunologia en català de manera senzilla... però científicament impecable*. *Ann Med (Barc)*. 2012;95(1):45-6.
3. Hahner A. *The Day of Immunology 2011*. *Eur J Immunol*. 2011;41:3094-6. Disponible a: <http://onlinelibrary.wiley.com/>
4. Ramis J. Presentació "Els misteris del sistema immunitari" [Internet]. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 18 de novembre de 2010 [cit el 9 d'abril de 2013]. Disponible a: <http://www.esteve.org>
5. Serés E, Bosch F. *Els misteris del sistema immunitari: un projecte de traducció, publicació i divulgació científica en català*. [Informe intern 2013]. Disponible a: <http://www.esteve.org>
6. Serés E, Jaraquemada D, Bosch F. ¿Para cuando la versión española del libro *Els misteris del sistema immunitari*? *Panace@*. 2012;XIII(35):151-2.

NOTA

Es poden sol·licitar exemplars gratuïts del llibre *Els misteris del sistema immunitari* a través del web de la Fundació Dr. Antoni Esteve (www.esteve.org).

Elisabet Serés, Manel Juan, Aura Muntasell, Mariona Pascal, Fèlix Bosch (Barcelona)